Cuntas Leithreasa 2013

Vóta 30

Talmhaíocht, Bia agus Mara

Réamhrá

Tá dualgas orm i mo cháil mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 30 cuntas leithghabhála an Vóta a ullmhú gach bliain agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i gcomhair iniúchta.

De réir an dualgais sin, tá an cuntas iniata ullmhaithe agam i leith an méid a caitheadh ar thuarastail agus ar chostais in Oifig an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara, lena n-áirítear seirbhísí áirithe arna riaradh ag an Oifig sin, agus i leith Choimisiún Talún na hÉireann agus i leith deontais áirithe, fóirdheontais agus deontais-i-gcabhair éagsúla a íoc, agus maidir le deontais áirithe faoi scéimeanna teoranta ó thaobh airgead tirim a íoc, sa bhliain dar críoch 31 Nollaig 2013.

Déantar comparáid idir toradh an chaiteachais agus na suimeanna

(a) a dheonaigh Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2013, lena n-áirítear an tsuim den chaiteachas don bhliain a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasuithe-i-gcabhair, agus
(b) a cuireadh ar fáil do sheirbhísí soláthair chaipitil in 2013 as leithreasuithe 2012 nár caitheadh, faoi na socruithe géillte iarchurtha a bhunaigh alt 91 den Acht Airgeadais 2004.

Tá farasbarr €19.37 milliún dlite le géilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas é an Ráiteas ar Bheartais agus ar Phrionsabail Cuntasaíochta agus nótaí 1 go 7.

Ráiteas ar Bheartais agus ar Phrionsabail Chuntasaíochta

Cuireadh na beartais agus prionsabail chuntasaíochta caighdeánacha maidir le Cuntais Leithghabhála a réiteach i bhfeidhm agus an Cuntas a ullmhú, ach amháin maidir leis na nithe seo a leanas

Sócmhainní Caipitiúla

Tá sceideal faoin talamh agus faoi na foirgnimh ar fad a riartar ag an Roinn iarcheangailte leis an gcuntas. De bharr nach bhfuil luachálacha don mhaoin sin go léir ar fáil, áfach, níl siad san áireamh sa ráiteas ar shócmhainní caipitiúla.

Dímheas

Déantar bogearraí an Chórais Chomhtháite Faisnéise Bainistíochta (IFORIS) agus an Chórais Chomhtháite Faisnéise Iascaigh (IFIS) a dhímheas ag 20%.

Ráiteas faoin Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht don Chóras Rialaithe Airgeadais Inmheánach

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá agam as cinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe airgeadais inmheánaigh a chothabháil agus a fheidhmiú ag an Roinn.

Déantar an fhreagracht seo a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní sin atá ar fáil dom féin agus i gcomhthéacs mo chuid dualgas féin mar Ard-Rúnaí. Freisin, ní féidir le haon chóras rialaithe airgeadais inmheánaigh ach ráthaíocht réasúnta seachas dearbhráthaíocht go bhfuil sócmhainní cumhdaithe, idirbhearta údaraithe agus taifeadta go cuí, agus go ndéantar earráidí ábhartha nó mírialtachtaí eile cé acu a chosc nó go ndéanfaí iad a aimsiú go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialuithe airgeadais inmheánacha a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtúlacht faoi athbhreithniú a leanann ar aghaidh.

Timpeallacht Rialaithe Airgeadais

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil mar chuid di na heilimintí seo a leanas:

- sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach
- bunaíodh socruithe tuairiscithe ag gach leibhéal mar ar sannadh an fhreagracht do bhainistiú airgeadais
- bunaíodh gnáthaimh fhoirmeálta do thuairisciú teipeanna suntasacha rialaithe agus do chinntiú gníomhaíochta ceartaithí cuí
- is ann do Choiste Iniúchta le comhairle a thabhairt dom maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí don chóras rialaithe airgeadais inmheánaigh.

Rialuithe Riaracháin agus Tuairisciú Bainistithe

Dearbhaím go bhfuil creat nósanna imeachta riaracháin agus tuairiscithe bainistíochta rialta i bhfeidhm lena n-áirítear deighilt dualgais agus córas tarmligthe agus cuntasachta, agus go háirithe go bhfuil

- córas buiséadaithe iomchuí ann le buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag bainistíocht shinsearach
- athbhreithniú rialta á dhéanamh ag lucht bainistíochta sinsearaí ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a léiríonn feidhmíocht airgeadais in aghaidh meastachán
- córas bainistithe riosca i bhfeidhm taobh istigh den Roinn
- córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras ICT a chinntiú
- treoirlínte rialaithe infheistíochta caipitil iomchuí ann, chomh maith le rialacha foirmiúla um bhainistiú tionscadail
- Cinntíonn an Roinn go bhfuil béim chuí á cur ar dhea-chleachtas maidir le ceannach agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh na dtreoirlínte ábhartha uile a chinntiú. Cloíonn an Roinn go ginearálta leis na treoirlínte ábhartha uile maidir le soláthar ach amháin i gcás naoi gconradh déag dar luach €4.99 milliún. Tá scrúdú á dhéanamh faoi láthair ar shocruithe soláthraithe stairiúla agus áitiúla eile lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le socruithe um shábháilteacht bhia, cosc galar agus tástáil saotharlainne na Roinne faoi threoir aonad soláthair na Roinne lena mheas an bhfuil próisis iomaíocha ag teastáil.

Iniúchadh Inmheánach agus Coiste Iniúchta

Deimhním go bhfuil feidhm iniúchta inmheánach ag an Roinn le pearsanra atá oilte go cuí, a fheidhmíonn de réir cairte scríofa atá faofa agam. Téann anailís de na rioscaí airgeadais sin atá os comhair na Roinne i bhfeidhm ar a cuid oibre agus tá a cuid pleananna bliantúla iniúchta inmheánaigh, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís seo. Tá sé d'aidhm ag na pleananna seo na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnta. Déantar an fheidhm inmheánach iniúchta a athbhreithniú ó am go chéile agam féin agus ag an gCoiste Iniúchta. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam le cinntiú go ndéantar tuairiscí na feidhme iniúchta inmheánaigh a athleanúint.

Athbhreithniú ar Bhainistiú agus ar Rialú Airgeadais

Tá roinnt bealaí ag an Roinn le hathbhreithniú agus meastóireacht a dhéanamh ar a córas rialaithe agus bainistíochta airgeadais ar bhonn leanúnach. Áirítear orthu sin a Grúpa Athbhreithnithe Creidiúnaithe, a Coiste Iniúchta agus a Córas Bainistithe Riosca.

Déanann an Grúpa Athbhreithnithe Creidiúnaithe, a bhfuilim i mo chathaoirleach air, athbhreithniú ar thorthaí iniúchta AE agus déanann monatóireacht ar an dul chun cinn atáthar a dhéanamh maidir le haghaidh a thabhairt ar cheisteanna rialaithe aitheanta agus maidir le ceanglais creidiúnaithe atá leagtha síos faoi rialachán a bhaineann le gníomhaireachtaí íocaíochta an AE a chomhlíonadh.

Bíonn an Roinn faoi réir raon iniúchtaí ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, ag an Aonad Iniúchta Inmheánaigh, ag Cúirt Iniúchóirí an AE, ag Coimisiún an AE agus ag comhlacht deimhniúcháin neamhspleách - cuideachta cuntasaíochta ghairmiúil - a dheimhníonn na cuntais bhliantúla EAGF and EAFRD. Bhí an Roinn faoi réir thart ar 2,750 lá iniúchta ag na comhlachtaí sin in 2013. Chuir mé Ráiteas Urrúis ar fáil don chomhlacht deimhniúcháin maidir le cuntais bhliantúla an AE, mar a éilítear de réir Rialachán 1290/2005 ón gComhairle.

Slándáil TEC

Tá an Roinn tiomanta go láidir do shlándáil a córais teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide, agus déantar athbhreithniú neamhspleácha orthu sin freisin. Tá nósanna imeachta aisghabhála/cúltaca doiciméadaithe i bhfeidhm do na sonraí ríthábhachta go léir, lena n-áirítear seirbhísí stórála as an láthair agus saoráidí aisghabhála i gcás tubaiste. Tá Aonad Slándála IT tiomanta ag an Roinn agus tá sí forghníomhach i bhforbairt agus cur chun cinn polasaithe slándála IT. Bíonn socruithe slándála ICT faoi réir ag athbhreithniú ó rannóg iniúchta IT an Aonaid Iniúchta Inmheánaigh. Chomh maith leis sin bíonn an Roinn faoi réir ag iniúchadh creidiúnaithe bliantúil, lena n-áirítear athbhreithniú ar bhainistíocht riosca ríomhaireachta, ina cáil mar ghníomhaire íocaíochta thar ceann an Aontais Eorpaigh. Mar chuid den phróiseas creidiúnaithe, roghnaigh an Roinn an caighdeán idirnáisiúnta ISO 27001: Cód Cleachtais um Bainistiú Slándála Faisnéise a ghlacadh mar bhunús dá slándáil IT.

Tom Moran
Oifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara

3 Meán Fómhair 2014

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
Tuairisc le cur faoi bhráid Tithe an Oireachtais

Vóta 30 Talmhaíocht, Bia agus Mara

Tá iniúchadh déanta agam ar an gcuntas leithghabhála do Vóta 30 Talmhaíocht, Bia agus Mara don bhliain dar deireadh 31 Nollaig 2013 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993. Ullmhaíodh an cuntas san fhoirm a forordaíodh ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, de réir na mbeartas cuntasaíochta caighdeánacha agus na bprionsabal do chuntais leithghabhála.

Freagracht an Oifigigh Chuntasaíochta

De réir Ailt 22 an Achta um Ranna Státchiste agus Iniúchta 1866, tá iachall ar an Oifigeach Cuntasaíochta an cuntas leithghabhála a ullmhú. De réir an dlí, ní mór an cuntas a chur faoi mo bhráid faoi 31 Márta tar éis deireadh na bliana cuntais.

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach freisin as cumhdach na gcistí poiblí agus na réadmhaoine sin atá faoina smacht, as an éifeachtacht agus as an mbarainneacht riaracháin ina Roinn agus as rialtacht agus geanas gach idirbhirt sna cuntais leithreasa.

Freagracht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tá iachall orm faoi Alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993 iniúchadh a dhéanamh ar chuntais leithghabhála gach Vóta agus na tástálacha sin a chur i gcrích a measaim iad a bheith cuí do chuspóir an iniúchta.

Tar éis críochnú iniúchadh cuntais leithghabhála, tá iachall orm teastas a sholáthar a dhearbhaíonn más amhlaidh, i mo thuairim féin, go léiríonn an cuntas go cuí na fáltais agus an caiteachas a bhaineann leis an Vóta. Tá iachall orm freisin tagairt a dhéanamh d'aon chás ábhartha mar

- ar theip ar roinn nó ar oifig caiteachas a chur i bhfeidhm a taifeadadh sa chuntas do na cuspóirí a bhí i gceist leis na leithreasuithe a rinneadh ag an Oireachtas, nó
- nach gcloíonn na hidirbhearta a taifeadadh sa chuntas ag cloí leis an údarás faoina maíonn siad a bheith curtha i gcrích.

Faoi Alt 3 (10) d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú) 1993, tá iachall orm tuarascáil a ullmhú gach bliain, faoi aon cheisteanna a eascraíonn as m'iniúchadh ar an gcuntas leithghabhála.

Scóip an iniúchta

Cuimsíonn iniúchadh scrúdú, ar bhonn tástála, fianaise a bhaineann le hábhar do shuimeanna agus rialtacht na n-idirbheart airgeadais sin atá san áireamh sa chuntas agus measúnú maidir le ar comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na nGnáthamh Airgeadais Phoiblí.

Tá i gceist leis an iniúchadh dóthain fianaise a fháil le ráthaíocht réasúnta a sholáthar go bhfuil an cuntas leithghabhála saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu mar gheall ar chaimiléireacht nó mírialtacht nó earráid eile. Déanaim iarracht freisin fianaise a fháil faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Agus an tuairim iniúchta á cur in iúl, déantar measúnú faoi leordhóthanacht iomlán chur i láthair na faisnéise sa chuntas leithghabhála.

Tuairim faoin gcuntas leithghabhála

I mo thuairimse, léiríonn an cuntas leithghabhála go cuí fáltais agus caiteachas Vóta 30 Talmhaíocht, Bia agus Mara don bhliain dar deireadh 31 Nollaig 2013.

Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad faighte agam a measaim iad a bheith riachtanach do chuspóirí m'iniúchta. I mo thuairimse, coimeádadh leabhair chuí chuntais ag an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara. Réitíonn an cuntas leithghabhála leis na leabhair chuntais.

Neamhchomhlíonadh na Rialacha Soláthair

Tá sé nochtaithe ag an Oifigeach Cuntasaíochta ina Ráiteas faoi Rialú Airgeadais Inmheánach gur tharla cásanna ábhar de neamhchomhlíonadh na rialacha náisiúnta soláthair maidir le conarthaí a bhí ag feidhmiú i 2013.

Seamus MacCárthaigh
Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

8 Méan Fomhair 2014

Vóta 30 Talmhaíocht, Bia agus Mara

Cuntas Leithreasa 2013

				2013	2012
		Suim soláthraithe sa mheastachán		Toradh	Toradh
		€000	€000	€000	€000
Caiteachas cláir					
A	Trádáil, forbairt agus polasaí agraibhia		341,353	327,400	346,145
B	Sábháilteacht bia, sláinte agus leas ainmhithe agus sláinte plandaí		222,084	212,898	238,424
C	Geilleagar agus timpeallacht tuaithe				
	Soláthar don Bhliain Reatha	424,406			
	Géilleadh Iarchurtha	6,000	430,406	412,335	476,157
D	Caiteachas díreach		247,897	254,010	257,287
Ollchaiteachas					
	Soláthar don Bhliain Reatha	1,235,740			
	Géilleadh Iarchurtha	6,000	**1,241,740**	**1,206,643**	**1,318,013**
Bain de					
E	**Leithreasaí-i-gcabhair**		**240,672**	**241,748**	**378,256**
Glanchaiteachas					
	Soláthar don Bhliain Reatha	995,068			
	Géilleadh Iarchurtha	6,000			
			1,001,068	**964,895**	**939,757**

Farasbarr don ghéilliúint

Tá farasbarr na suime a soláthraíodh le hais na glansuime faoi dhliteanas don ghéilliúint don Státchiste. Faoi Alt 91 den Acht Airgeadais 2004, is féidir iomlán nó cuid d'aon leithghabháil neamhchaite do sheirbhísí soláthair chaipitil a thabhairt anonn lena chaitheamh sa bhliain ina dhiaidh sin.

	2013	2012
	€	€
Farasbarr don bhliain	36,173,258	29,445,201
Suim iarchurtha ón bhfarasbarr atá le tabhairt suas	16,800,000	6,000,000
Farasbarr le Géilleadh	19,373,258	23,445,201

Anailís an chaiteachais riaracháin

		2013		2012
		Suim soláthraithe sa mheastachán	**Toradh**	**Toradh**
		€000	**€000**	**€000**
i	Tuarastail, pá agus liúntais	171,449	171,952	177,550
ii	Taisteal agus cothú	7,225	6,713	7,286
iii	Oiliúint agus forbairt agus costais theagmhasacha	3,500	2,673	4,062
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide	4,715	4,030	4,340
v	Trealamh oifige agus seirbhísí IT seachtracha	20,162	18,539	17,404
vi	Costais áitreabh oifige	5,800	6,384	6,052
vii	Seirbhísí comhairleachta agus athbhreithniú luach airgid agus beartais	149	121	77
viii	Bearta forlíontacha chun leasa airgeadais an AE a chosaint	1,000	578	634
ix	Seirbhísí saotharlainne	5,960	5,647	5,511
x	Uachtaránacht an AE	1,300	809	—
		221,260	217,446	222,916

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2013

		2013	2012
	€000	**€000**	**€000**
Caiteachas cláir		989,197	1,095,097
Pá		172,103	177,550
Caiteachas eile		45,343	45,366
Ollchaiteachas		**1,206,643**	**1,318,013**
Bain de			
Leithreasaí-i-gcabhair		241,748	378,256
Glanchaiteachas		**964,895**	**939,757**
Athruithe maidir le sócmhainní caipitil			
Ceannacháin agus fáltais diúscartha - airgead tirim	(3,428)		
Dímheas	5,277		
Brabús ar dhiúscairtí	(64)		
		1,785	3,721
Athruithe maidir le glansócmhainní reatha			
Laghdú ar fhabhraithe deiridh	120,629		
Méadú ar stoc	526		
		121,155	(7,637)
Caiteachas díreach		**1,087,835**	**935,841**
Caiteachas tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (Nóta 1.1)		58,465	65,179
Measchíosanna		6,693	7,552
Costas glan clár		**1,152,993**	**1,008,572**

1.1 Caiteachas ar Sheirbhísí Gaolmhara

Tá méid an ghlanchaiteachais ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na méideanna measta seo a leanas i ndáil le Vóta 30 a tabhaíodh in áit eile.

		2013	2012
		€000	**€000**
Vóta 9 Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim		—	2,452
Vóta 12 Aoisliúntais agus Liúntais Scoir	m	53,522	58,487
Vóta 13 Oifig na nOibreacha Poiblí	m	4,492	3,804
An Príomh-Chiste – Pinsin na nAirí srl	m	451	436
		58,465	65,179

Tugann "m" le fios gur luach measta nó costas cionroinnte atá ann.

2 Clár Comhardaithe amhail an 31 Nollaig 2013

	Nóta	2013 €000	2012 €000
Sócmhainní caipitil	2.2	12,219	14,003
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.3	75,671	50,215
Stoic	2.4	3,557	4,083
Réamhíocaíochtaí		1,485	2,065
Ioncam fabhraithe:			
Maoiniú EAFRD dlite ón AE		—	122,784
Méideanna eile dlite ón AE		1,300	2,890
Ró-íocaíochtaí scéime		4,257	3,307
Dlite ó sheirbhísí		7,180	6,124
Iarmhéideanna eile dochair	2.5	1,569	1,349
Iomlán na sócmhainní reatha		**95,019**	**192,817**
Lúide dliteanais reatha			
Costais fhabhraithe		3,714	6,031
Ioncam iarchurtha		—	1
Iarmhéideanna eile creidmheasa	2.6	59,489	35,492
Glandliteanas don Státchiste	2.7	17,751	16,072
Iomlán na ndliteanas reatha		**80,954**	**57,596**
Glandliteanais reatha		**14,065**	**135,221**
Glandliteanais		**26,284**	**149,224**
Léirithe ag:			
Cuntas maoiniú Stáit	2.1	**26,284**	**149,224**

2.1 Cuntas Maoiniú Stáit	**Nóta**		**2013**	**2012**
		€000	**€000**	**€000**
Iarmhéid ag 1 Eanáir			149,224	145,308
Eisíocaíochtaí as an vóta				
Soláthar meastacháin	Cuntas	1,001,068		
Farasbarr le tabhairt suas	Cuntas	(16,800)		
Farasbarr le Géilleadh	Cuntas	(19,373)		
Vóta glan			964,895	939,757
Caiteachas (airgead tirim) tabhaíodh in áit eile	1		58,465	65,179
Caiteachas neamh-airgid - measchíosanna	1		6,693	7,552
Costas glan clár	1		(1,152,993)	(1,008,572)
Iarmhéid ag 31 Nollaig			**26,284**	**149,224**

2.2 Sócmhainní Caipitil

	Trealamh oifige/ fearais eile	Troscán agus feistin	Iomlán
	€000	**€000**	**€000**
Ollsócmhainní			
Costas nó luacháil amhail an 1 Eanáir 2013	220,652	14,035	234,687
Breiseanna	3,460	35	3,495
Diúscairtí	(329)	—	(329)
Costas nó luacháil amhail an 31 Nollaig 2013	223,783	14,070	237,853
Dímheas Carntha			
Iarmhéid tosaigh amhail an 1 Eanáir 2013	208,196	12,488	220,684
Dímheas don bhliain	4,912	365	5,277
Dímheas ar dhiúscairtí	(327)	—	(327)
Dímheas carnach amhail an 31 Nollaig 2013	212,781	12,853	225,634
Glansócmhainní amhail an 31 Nollaig 2013	**11,002**	**1,217**	**12,219**
Glansócmhainní amhail an 31 Nollaig 2012	**12,456**	**1,547**	**14,003**

Ní áirítear talamh agus foirgnimh sa ráiteas thuas. Tá liosta talún agus foirgneamh atá á riar ag an Roinn iarcheangailte leis an gcuntas.

2.3 Banc agus Airgead Tirim

amhail an 31 Nollaig	2013	2012
	€000	**€000**
Iarmhéid ag an bPámháistir Ginearálta agus airgead tirim	77,117	53,334
Orduithe íocaíochta gan íoc	(1,446)	(3,119)
	75,671	50,215

2.4 Stoic

amhail an 31 Nollaig	2013	2012
	€000	**€000**
Soláthairtí saotharlainne agus ceimiceáin	559	289
Soláthairtí stáiseanóireachta	146	124
Soláthairtí ríomhaireachta	49	143
Soláthairtí tréidliachta	2,437	3,171
Beostoc	252	223
Stoc talmhaíochta	70	68
Míreanna sábháilteachta agus soláthairtí gharchabhracha	—	24
Soláthairtí glantacháin	11	7
Stoic ola	33	34
	3,557	4,083

2.5 Iarmhéideanna Eile Dochair

amhail an 31 Nollaig	2013	2012
	€000	€000
Óinchistí agus costais taistil in-aisíoctha	195	209
Aiscí agus cnapshuimeanna pinsin in-aisíoctha de chuid na Roinne	31	—
Airleacain chuig OOP	1,168	1,075
Dlite ó údaráis áitiúla maidir le forbairt chuain	66	65
Eile	109	—
	1,569	1,349

2.6 Iarmhéideanna Eile Creidmheasa

amhail an 31 Nollaig	2013	2012
	€000	€000
Suimeanna dlite don Stát		
Cáin Shiarchoinneálach	604	533
Cáin Bhreisluacha	766	517
Cáin Chonarthaí Iomchuí	10	3
Aoisliúntas	376	—
CBL idirghabhála	—	65
Cáin Ioncaim	4	—
Árachas Sóisialach Pá-Choibhneasta	1	—
	1,761	1,118
Urrúis	399	291
Díolacháin/ tobhaigh chuóta bainne	565	565
Táillí ceadúnaithe lotnaidicídí	1,956	2,124
Airleacain AE (nóta 6.5)	48,149	24,631
Ilghnéitheach	6,659	6,763
	59,489	35,492

2.7 Glandliteanas don Státchiste

amhail an 31 Nollaig	2013	2012
	€000	€000
Farasbarr le tabhairt suas	19,373	23,445
Géilleadh iarchurtha	16,800	6,000
Deontas ón státchiste nár tarraingíodh	(18,422)	(13,373)
Glandliteanas don Státchiste	17,751	16,072
Arna léiriú le:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	75,671	50,215
Iarmhéideanna dochair: ar fionraí	1,569	1,349
	77,240	51,564
Creidiúnaithe		
Dlite don Stát	(1,761)	(1,118)
Iarmhéideanna creidmheasa: ar fionraí	(57,728)	(34,374)
	(59,489)	(35,492)
	17,751	16,072

2.8 Ceangaltais

amhail an 31 Nollaig	Dlite go 2014	Blianta dar gcionn	2013 Iomlán	2012 Iomlán
	€000	€000	€000	€000
(a) Soláthar	13,102	17,738	30,840	14,206
(b) Deontais				
Deontais infheistíochta caipitil	13,000	10,700	23,700	60,600
Taighde bia	13,295	46,127	59,422	46,011
Foraoiseacht	109,020	658,423	767,443	749,306
Bithfhuinneamh	215	—	215	667
Deontais chuig an earnáil orgánach	6,261	22,000	28,261	28,374
Scéim fheabhsaithe fheirmeacha	16,410	19,748	36,158	64,631
Scéim luathscoir	10,000	19,400	29,400	45,998
An scéim um chosaint na timpeallachta tuaithe	116,997	50,100	167,097	310,555
An scéim um chaomhnú an chomhshaoil faoin tuath	61,000	185,500	246,500	190,192
Scéim ghairneoireachta	343	—	343	200
Iompar Fodair Iompórtáilte	574	—	574	—
Sláinte Ainmhithe Éireann	530	—	530	500
Luacháil Mhargaidh Ar Fheirm	47	—	47	133
Iomlán na ngealltanas infhorfheidhmithe le dlí	360,794	1,029,736	1,390,530	1,511,373

3 Caiteachas Cláir réir fo-mhírcheann

		2013		2012
		Suim soláthraithe sa mheastachán	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
A	**Trádáil, Forbairt agus Polasaí Agraibhia**			
A.1	Riarachán - pá	16,839	16,724	17,056
A.2	Riarachán - caiteachas eile	4,886	4,406	3,519
A.3	Taighde agus oiliúint	29,883	29,568	32,407
A.4	Forbairt talmhaíochta agus bia	20,715	11,807	25,936
A.5	Teagasc - deontas-i-gcabhair do speansais ghinearálta	110,838	110,838	117,060
A.6	An Bord Bia - deontas-i-gcabhair do speansais ghinearálta	28,561	27,734	27,120
A.7	Foras na Mara (deontas-i-gcabhair)	22,322	21,945	22,449
A.8	Bord Iascaigh Mhara (deontas-i-gcabhair)	16,409	15,929	16,250
A.9	Deonacháin chabhair bia - An Clár Domhanda Bia	9,960	10,960	9,960
A.10	Seirbhísí eile	25,920	22,469	18,098
A.11	An Ciste Rásaíochta Capall agus Cúnna	55,020	55,020	56,290
		341,353	**327,400**	**346,145**

Athruithe suntasacha

San iomlán, bhí an t-ollchaiteachas maidir leis an gClár €13.95 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Tharla sin go príomha mar gheall ar an méid seo a leanas:

Cur síos	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Forbairt talmhaíochta agus bia	8,908	Rinneadh níos lú infheistíochta ná mar a bhíothas ag súil leis faoin gceannteideal Margaíocht agus Próiseáil Mairteola a bhíonn faoi réir ag éileamh, mar gheall ar choinníollacha sa mhargadh a raibh tionchar orthu ag an eachtra DNA eachaí agus na praghsanna arda amach sa bhliain. Bhí níos lú éileamh ná mar a bhíothas ag súil leis freisin ón gCiste Iomaíochta Bia mar gur thóg sé níos faide ná mar a bhí tuartha tionscnaimh oiliúna a thabhairt chun críche.
Deonacháin chabhair bia - An Clár Domhanda Bia	(1,000)	Cuireadh €1 milliún breise ar fáil don Chlár Domhanda Bia chun cabhrú lena iarrachtaí maidir le faoiseamh ón ocras san Afraic.
Seirbhísí eile	3,451	Rinneadh coigilteas ar chostais dlí mar gur réitíodh níos lú cásanna dlí le linn na bliana ná mar a bhíothas ag súil leis. Rinneadh coigilteas ar íocaíochtaí pinsin freisin mar gheall ar líon laghdaithe pinsinéirí agus soláthar do luathscor nár theastaigh.

		2013	2013	2012
		Suim soláthraithe sa mheastachán	**Toradh**	**Toradh**
		€000	**€000**	**€000**
B	**Sábháilteacht Bia, Sláinte agus Leas Ainmhithe agus Sláinte Plandaí**			
B.1	Riarachán - pá	96,913	96,837	100,362
B.2	Riarachán - caiteachas eile	28,171	25,758	26,746
B.3	Sábháilteacht bia (agus sláinte poiblí), sláinte agus leas ainmhithe agus sláinte plandaí	97,000	90,303	111,316
		222,084	**212,898**	**238,424**

Athruithe suntasacha

San iomlán, bhí an t-ollchaiteachas maidir leis an gClár €9.19 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Tharla sin go príomha mar gheall ar an méid seo a leanas:

Cur síos	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Sábháilteacht bia (agus sláinte phoiblí), sláinte agus leas ainmhithe agus sláinte plandaí	6,697	Rinneadh coigilteas de bharr laghdú ar an tástáil do Bhrúsallóis agus laghdú beag ar an líon imoibreoirí TB.

				2013		2012
		Suim soláthraithe sa mheastachán		Toradh		Toradh
		€000	€000	€000		€000
C	**Eacnamaíocht agus Timpeallacht na Tuaithe**					
C.1	Riarachán - pá		35,619	34,248		36,885
C.2	Riarachán - caiteachas eile		9,424	6,794		8,694
C.3	Timpeallacht tuaithe		200,375	206,231		253,213
C.4	Soghluaiseacht talún (scéimeanna luathscoir/cabhair suiteála)		14,080	14,719		20,471
C.5	Forbairt talmhaíochta agus bia		27,405	16,469		23,475
C.6	Foraoiseacht agus bithfhuinneamh					
	Soláthar don Bhliain Reatha	110,388				
	Géilleadh Iarchurtha	6,000	116,388	111,153		112,817
C.7	Iascaigh		14,240	11,220		9,862
C.8	An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara		10,481	9,997		9,341
C.9	Seirbhísí eile		2,394	1,504		1,399
			430,406	**412,335**		**476,157**

Athruithe suntasacha

San iomlán, bhí an t-ollchaiteachas maidir leis an gClár €18.07 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Tharla sin go príomha mar gheall ar an méid seo a leanas:

Cur síos	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Forbairt talmhaíochta agus bia	10,937	Bhí caiteachas faoi na scéimeanna nuachóirithe talmhaíochta spriocdhírithe níos lú ná mar a bhíothas ag súil leis de bharr nár críochnaíodh roinnt tionscadal a ceadaíodh do chúnamh deontais agus nár tarraingíodh síos an maoiniú a cuireadh ar fáil go hiomlán (bíonn dhá bhliain ag feirmeoirí oibreacha ceadaithe a thabhairt chun críche). Chomh maith leis sin, roinneadh tuilleadh coigiltis mar gheall gur síníodh go dtí 28 Feabhra 2014 an spriocdháta d'obair a thabhairt chun críche faoin Scéim um Leas Cránach.
Iascaigh	3,020	Tharla an coigilteas de bharr nár tugadh roinnt oibreacha próiseála éisc caipitiúla chun críche mar thoradh ar na srianta ama a cuireadh le hoibreacha a thabhairt chun críche le linn na bliana agus mar gheall nár ghlac mórán daoine le tionscadail infheistíochta forbartha dobharshaothraithe incháilithe a d'eascair as uiscí intíre a bheith ainmnithe mar limistéir chaomhantais speisialta agus mar limistéir chosanta speisialta. Bíonn tionscadail cómhaoinithe agus de bharr deacrachtaí a bhí ag roinnt iarratasóirí agus iarratasóirí ionchais teacht ar chreidmheas i bhforais airgeadais, laghdaigh an t-éileamh ar mhaoiniú tionscadail chaipitil.
Seirbhísí eile	890	Rinneadh níos lú caiteachais faoi chúnamh teicniúil ná mar a bhí measta mar gheall ar an athchóiriú leanúnach ar ghníomhaíochtaí faoin líonra náisiúnta tuaithe agus ní raibh roinnt caiteachais a rabhthas ag súil leis faoin tionscadal feabhsúchán Inis Sionnach dlite le híoc roimh dheireadh na bliana.

		2013		2012
		Suim soláthraithe sa mheastachán	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
D	**Íocaíochtaí Díreacha**			
D.1	Riarachán - pá	22,448	24,294	23,247
D.2	Riarachán - Caiteachas eile	6,960	8,385	6,407
D.3	Tacaíochtaí ioncaim agus margaidh	23,291	19,326	21,181
D.4	Tacaíochtaí ioncaim i gceantair faoi mhíbhuntáiste	195,000	201,830	206,303
D.5	Seirbhísí eile	198	175	149
		247,897	**254,010**	**257,287**

Athruithe suntasacha

San iomlán, bhí an t-ollchaiteachas maidir leis an gClár €6.11 milliún níos airde ná mar a soláthraíodh. Tharla sin go príomha mar gheall ar an méid seo a leanas:

Cur síos	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Tacaíochtaí ioncaim agus margaidh	3,965	Rinneadh an príomhchoigilteas faoin teideal seo mar gheall ar chaiteachas níos ísle ar dhícheaduithe AE, easpa costas idirghabhála agus costais úis níos ísle ar iasachtaí gearrthéarmacha a bhain le FEOGA.
Tacaíochtaí ioncaim i gceantair faoi mhíbhuntáiste	(6,830)	Tharla an barrachas i ngeall nár baineadh amach na coigiltis a rabhthas ag súil leo ó na hathruithe ar chritéir incháilitheachta scéim DAS.

4 Fáltais

4.1 Leithreasaí-i-gcabhair

			2013		2012
		Fo-cheannteideal	**Measta**	**Réadaithe**	**Réadaithe**
			€000	**€000**	**€000**
1.	Aisghabháil ar thuarastal, srl. ar oifigigh ar iasacht chuig comhlachtaí lasmuigh		698	729	995
2.	Éarlais agus urrúis forghéillte faoi idirghabháil AE, aisíocaíocht onnmhairithe, srl. socruithe		81	197	636
3.	Aisíocaíochtaí ó tháillí tréidliachta d'iniúchadh ag monarchana éanlaithe agus monarchana feola eile		14,456	14,983	15,232
4.	Fáltais ó tháillí cigireachta tréidliachta d'onnmhairithe beo		1,292	1,440	1,215
5.	Fáltais ó tháillí do sheirbhísí cigireachta ar áitribh déiríochta		5,000	5,484	5,096
6.	Fáltais ó dhíol vacsaíní, beostoc, táirgí feirmeoireachta, etc. ag Saotharlann Taighde Tréidliachta agus feirm i mBaile an Aba; aisghabháil ar chostais choraintín in Inis Píc	B.3	805	894	989
7.	Fáltais ó tháillí tástála síolta, táillí deimhnithe, táillí ceadúnais, lotnaidicídí, táillí clárúcháin etc, agus táillí ó fheirm Bhacastúin	A.3	1,657	2,186	2,235
8.	Fáltais ó ranníocaíochtaí feirmeora i dtreo an chostais a bhaineann leis an nGalar buaibheach a dhíothú	B.3	5,000	5,413	5,194
9.	Fáltais ó Choimisiún na talún		375	723	1,005
10.	Fáltais eile		1,225	1,490	1,585
11.	Costais idirghabhála mhargaidh agus costais airgeadais do bhearta rannóige (Ráthaíocht) FEOGA eile	D.3	1	1,443	1,275
12.	Caillteanas Stoic Idirghabhála, etc.	D.3,D.5	1	—	—
13.	EAFRD (An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe)	C.3,C.5,D.4	176,000	171,595	294,428
14.	Ciste Tréidliachta	B.3	13,930	14,067	18,898
15.	Fáltais ráthaíochta eile ón AE (Talmhaíocht)	D.3, D.5	1,012	913	1,012
16.	Fáltais ráthaíochta eile ón AE (Iascaigh EAGGF)	D.3	26	10	9
17.	Fáltais ó fhíneálacha agus fhorghéillte i leith iascaigh farraige		100	210	197
18.	Fáltais faoin Acht Imeall Trá 1933 agus an tAcht Maoine Stáit 1954		100	86	111
19.	Aisghabháil AE i ndáil le caiteachas ar iascaigh a chaomhnú agus a bhainistiú		1	225	1,167
20.	Táillí ceadúnais dobharshaothraithe	C.7	412	452	972
21.	Fáltais FIFG AE (dobharshaothrú agus forbairt)	C.7	1,990	1,991	1,399
22.	EFF (Iascaigh) 2007-2013		500	—	6,960
23.	Fáltais ó asbhaint a bhaineann le pinsin ar luach saothair na seirbhíse poiblí		16,010	17,217	17,646
	Iomlán		**240,672**	**241,748**	**378,256**

Míniú ar athruithe suntasacha

Tugtar míniú thíos i gcás gach teideal ina raibh an toradh éagsúil ón tsuim mheasta tar éis aon choigeartú meastacháin fhorlíontaigh de níos mó ná €100,000 agus níos mó ná 5%.

Cur síos	Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000	Míniú
Éarlais agus urrúis forghéillte faoi idirghabháil AE, aisíocaíocht onnmhairithe, srl. socruithe	(116)	Fuarthas níos mó ioncaim ná mar a bhíothas ag súil leis de bharr nádúr neamhintuartha forghéilltí ar urrúis ceadúnais.
Fáltais ó tháillí cigireachta tréidliachta d'onnmhairithe beo	(148)	Léirigh an t-ardú ar ioncam faoin teideal seo ardú ar an líon eallach beo onnmhairithe lena n-áirítear an tús a cuireadh le heallaigh bheo a onnmhairiú chun na Libia.
Fáltais ó tháillí do sheirbhísí cigireachta ar áitribh déiríochta	(484)	Próiseáladh líon níos airde bainne in 2013 ná mar a bhíothas ag súil leis, agus mar sin bailíodh níos mó táillí ná mar a bhíothas ag súil leis.
Fáltais ó tháillí tástála síolta, táillí deimhnithe, táillí ceadúnais, lotnaidicídí, táillí clárúcháin etc, agus táillí ó Fheirm Bhacastúin	(529)	Bhí líon níos airde fáltas ann ná mar a bhí measta de bharr, go príomha, córas nua táillí chun táirgí bithicíde a chlárú, a tugadh isteach i rith na bliana. Bhí éileamh níos mó ná mar a bhíothas ag súil leis ar shíol deimhnithe de bharr choinníollacha aimsire níos fearr san earrach.
Fáltais ó ranníocaíochtaí feirmeora i dtreo an chostais a bhaineann leis an nGalar buaibheach a dhíothú	(413)	Bailíodh líon níos airde tobhach galair ó fheirmeoirí ná mar a bhíothas ag súil leis de bharr an líon níos airde bainne a próiseáladh, chomh maith leis an líon níós airde eallach a maraíodh agus a onnmhairíodh beo i rith na bliana.
Fáltais ó Choimisiún na talún	(348)	Bhain an líon fáltas níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis le hiarrachtaí níos treise teacht ar na suimeanna a bhí dlite do Choimisiún na Talún agus le líon fuascailte blianachtaí níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis.

Cur síos	**Níos lú/(níos mó) ná a soláthraíodh €000**	**Míniú**
Fáltais eile	(265)	Bhí asbhaintí aoisliúntais foirne atá infhaighte anois ó roinnt de na gníomhaireachtaí stáit faoi choimirce na Roinne seo agus atá san áireamh faoin gceannteideal seo níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis agus chuir siad leis an bhfarasbarr.
Costais idirghabhála mhargaidh agus costais airgeadais do bhearta rannóige (Ráthaíocht) FEOGA eile	(1,442)	Léiríonn an farasbarr an toradh a bhí le glanadh an chuntais EAGF nach féidir a réamh-thuar agus ní dhearnadh ach soláthar ainmniúil.
Fáltais ó fhíneálacha agus fhorghéillte i leith iascaigh farraige	(110)	Baineann éagsúlacht le fáltais ó fhíneálacha, ag brath ar an léibhéal braite, líon na gcásanna cúirte a thugtar chun críche agus líon na bhfíneálacha agus na bhforghéilltí a fhorchuirtear.
Aisghabháil AE i ndáil le caiteachas ar iascaigh a chaomhnú agus a bhainistiú	(224)	Ní dhearnadh soláthar d'aisíocaíocht faoin teideal seo sa chéad mheastachán de bharr go mbraitheann fáltais ar mhaoiniú a bheith ar fáil agus ar oiriúnacht tionscadal.
EFF (Iascaigh) 2007-2013	500	Ní dhearnadh éileamh ar aisghabháil roimh dheireadh na bliana, ar feitheamh glacadh le Rialachán nua ón AE, lena ndéanfar soláthar do ráta níos airde aisghabhála faoin teideal seo.
Fáltais ó asbhaint a bhaineann le pinsin ar luach saothair na seirbhíse poiblí	(1,207)	Ba dheacair an méid fáltas tobhach pinsin a mheas de bharr na n-athruithe leanúnacha ar líon na mball foirne agus a gcuid ioncaim sa Roinn agus sna gníomhaireachtaí Stáit faoina coimirce.

4.2 Fáltais Bhreise le hÍoc leis an Státchiste

	2013 €000	**2012 €000**
Ciste pinsin Bhord Bainne Cheantar Bhaile Átha Cliath	4	5
Géilleadh iarmhéideanna cuntais ar fionraí	—	1,517
Costais dlí	2	20
Géilleadh deonach ar phá	15	16
Fáltais ó dhíolachán dhá réadmhaoin	—	245
Deontais don Tionscal Déiríochta - arna ngéilleadh ag Fiontar Éireann	—	2,101
Aisíocaíocht CBL chuig Foras na Mara	270	—
Ranníocaíochtaí pinsin Bhord Bia	778	—
Forghéilleadh an chaiteachais chaipitil Ionad Cuain Iascaigh a tarraingíodh síos in 2008	1,130	—
Iomlán	2,199	3,904

5 Líon agus Pá na bhFostaithe

Baineann an fhaisnéis a leanas faoi líon fostaithe agus pá leis an Roinn agus a gcuid comhlachas gaolmhar Stáit.

	2013	2012
Líon Foirne (comhionann le fostaithe lánaimsire) **ag deireadh na bliana**	4,700	4,844

	2013	2012
	€000	€000
Pá	213,743	221,798
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgas speisialta nó dualgas breise	2,446	2,428
Liúntais eile	1,067	1,631
Ragobair	3,600	3,522
Íocaíochtaí Iomarcaíochta	—	192
ÁSPC an Fhostóra	10,807	10,938
Pá iomlán	**231,663**	**240,509**

Baineann na mionsonraí faoi liúntais, ragobair agus luach saothair eile i nóta 5.1 agus i nóta 5.2 thíos le baill foirne na Roinne a íoctar go díreach ón Vóta faoi chláir A go D, agus sin amháin. Tá eolas mionsonraithe maidir le socruithe na gComhlachtaí Stáit a bhaineann leis an Roinn ó thaobh luach saothair ar fáil sna tuarascálacha bliantúla ábhartha nó go díreach ó na comhlachtaí Stáit lena mbaineann.

5.1 Liúntais agus íocaíochta ragoibre

	Líon na bhFaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	Uasíocaíocht aonair 2013 €	Uasíocaíocht aonair 2012 €
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgas speisialta nó dualgas breise	469	9	18,706	20,614
Liúntais eile	427	24	20,599	20,206
Ragobair	873	83	35,519	30,835

Fuair daoine aonair áirithe luach saothair bhreise i mbreis agus catagóir amháin.

5.2 Socruithe Eile maidir le Luach Saothair

Íocadh líon iomlán de €68,710 le beirt státseirbhíseach a bhí ar scor atá ag fáil pinsean na státseirbhíse, agus a hathfhostaíodh ar bhonn táille. Chomhlíon na táillí a íocadh prionsabail Acht na bPinsean (Laghdú) 1965.

Áirítear ar an méid sin €14,686 i ndáil leis an gcuid neamh-inaisghabhála de luach saothair oifigeach a bhíonn ar iasacht chun comhlacht ionadaíochta foirne.

Ba ionann costais na ndámhachtainí téarfa a íocadh le cúigear ball foirne ar fhoirceannadh a bhfostaíochta in 2013 agus €51,907 san iomlán.

6 Ilghnéitheach

6.1 Maoiniú ón AE

Chuir rialachán Uimh. 1290/2005 ón gComhairle (CE) an Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (EAGF) agus an Ciste Talmhaíochta Eorpach um Fhorbairt Tuaithe (EAFRD) i láthair le héifeacht ó bhliain bhuiséid AE 2007 (16 Deireadh Fómhair 2006 – 15 Deireadh Fómhair 2007). Déanann an EAGF maoiniú ar íocaíochtaí díreacha agus tacaíochtaí margaidh agus cómhaoiníonn an EAFRD bearta forbartha tuaithe faoi chláir forbartha tuaithe cheadaithe. Tagann an EAGF agus an EAFRD in áit Cistí Treoraíochta agus Ráthaíocht Talmhaíochta an EAGGF faoi seach.

Áirítear ar ghníomhaíochtaí na Roinne bearta atá maoinithe go hiomlán ag an EAGF agus gníomhaíochtaí atá cómhaoinithe ag an EAFRD agus ón Vóta.

Cuimsíonn Cláir C agus D caiteachas maidir le gníomhaíochtaí a chómhaoinítear ag an AE trí mheán EAFRD. Cuimsíonn Clár C freisin caiteachas maidir le gníomhaíochtaí a chómhaoinítear ó Chiste Tréidliachta an AE. Cuimsíonn Clár C caiteachas maidir le gníomhaíochtaí a chómhaoinítear ag an AE trí mheán na hIonstraime Airgeadais um Threoraíocht Iascaigh, 2000-2006 (FIFG) agus ag an gCiste Eorpach Iascaigh, 2007-2013 (EFF). Cuimsíonn Clár D muirear don Vóta de €8.8m do mhaoiniú AE a dícheadaíodh.

Áirítear ar an gCuntas ús de €2.8 milliún a íoctar ar iasachtaí gearrthréimhseacha €730 milliún a fuarthas ar iasacht in 2012 chun caiteachas Ráthaíochta EAGF a mhaoiniú ag feitheamh ar aisíocaíocht ón AE. Aisíocadh na hiasachtaí in 2013 mar aon le hús.

Fuarthas €715 milliún ar iasacht i gcistí gearrthréimhseacha in 2013 chun caiteachas EAGF Ráthaíochta a mhaoiniú ag feitheamh ar aisíocaíocht AE in 2014. Ní léirítear na hiasachtaí seo i Nóta 2.

Rinneadh soláthar, faoi mar a sracrianaíodh i Nóta 6.5 d’ábhar dliteanais sa todhchaí ar féidir leo eascairt as aisíocaíocht réamh-mhaoinithe EAFRD a fuarthas ón AE i 2007 agus i 2008.

Fáltais maidir le caiteachas atá maoinithe ag an AE arna mbainistiú ag ráthaíocht EAGF na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara (bearta lánmhaoinithe ag an AE)

	2013	2012
	€m	**€m**
Scéim Íocaíochta Aonair (lena n-áirítear Aisíocaíocht Mhodhnaithe)	1,202	1,248
Caoirigh fhéaraigh, éifeachtúlacht déiríochta, beatha Bhoirne (Rialachán AE 73/2009 Airteagal 68 bearta)	19	39
Aisíocaíochtaí onnmhairithe	—	1
Idirghabháil	3	14
Forthobhach Bainne	—	(16)
Eile	(15)	6

Fáltais cómhaoinithe (bearta cómhaoinithe ag an AE)[1]	**2013**	**2012**
	€m	**€m**
Talmhaíocht		
Clár forbartha tuaithe EAFRD 2007-2013	173	294
Ciste Tréidliachta	14	19
Fáltais cómhaoinithe eile	2	2
Iascaigh		
FIFG - forbairt dobharshaothraithe/forbairt iascaigh	2	2
EFF – an Ciste Eorpach Iascaigh 2007 - 2013	—	7
	1,400	1,616

[1] Níl ach cómhaoiniú AE ar na cláir sin le feiceáil sa tábla seo.

6.2 Ró-íocaíochtaí

	2013	2012
	€000	**€000**
Ró-íocaíochtaí scéime ag 1 Eanáir	3,307	4,573
Coigeartú maidir leis an Scéim Luathscoir	429	—
Ró-íocaíochtaí a ardaíodh i rith na bliana	8,090	8,225
Ceartúcháin	(1,345)	(3,524)
Aisghabhálacha	(6,008)	(5,498)
Díscríobh (nóta 6.3)	(216)	(469)
Ró-íocaíochtaí scéime amhail an 31 Nollaig	4,257	3,307

6.3 Díscríobh

Díscríobhadh na suimeanna seo a leanas faoi chead leithroinnt na Roinne Airgeadais:

	2013	2012
	€	€
Scéim:		
Luathscor ó fheirmeoireacht	26,694	93,599
Scéimeanna foraoisithe	—	174,826
Préimheanna AE ilghnéitheacha miscellaneous agus Scéimeanna Limistéar-Bhunaithe	109,557	100,472
An Scéim um Chaomhnú an Chomhshaoil faoin Tuath	79,746	100,038
	215,997	468,935
Eile:		
Táillí cigireachta Tréidliachta gan íoc ag cuideachtaí a thuilleadh i mbun gnó	680	10,850
Íocadh cuideachta trí earráid	12,007	—

6.4 Costais Dlí agus Cúiteamh

Mar seo a leanas a rangaítear na costais dlí a íocadh le linn na bliana;

	2013	2012
	€	€
Táillí dlí	386,778	33,265
Costais forchúitimh	715,275	1,243,799
	1,102,053	1,277,064

6.5 Dliteanas Teagmhasach

Tá an Roinn páirteach i roinnt imeachtaí dlíthiúla ar féidir go ndéanfaidh siad dliteanais a ghiniúint, ag brath ar thoradh na dlíthíochta. Tá an méid iarbhír nó ionú an ábhair dhliteanais neamhchinnte.

Soláthraíodh 7% de réamh-mhaoiniú i gclár EAFRD faoi Rialachán 1290/2005 Airteagal 25 ar an gclár foriomlán a íocadh in dhá thráthchuid in 2007 agus 2008. Ba ionann é sin agus réamh-mhaoiniú dar luach €147 milliún don Roinn a fuarthas mar leithreasaí i gcabhair sna blianta sin. Ag deireadh mhí na Nollag 2013, thug an Roinn cuntas iomlán ar an réamh-mhaoiniú agus chuir sí na fáltais charnacha i gcomhréir le héilimh charnach amhail an 31 Nollag 2013. Is ionann cistí a lóisteáladh i gcuntas fionraí dar luach €48,148,706 agus fáltais ón AE sa bhreis ar éilimh charnacha. Bainfear leas as na cistí i gcuntas fionraí na Roinne in 2014 chun an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil a chúiteamh as éilimh a cuireadh isteach in 2014, agus faoi 2015 beidh na cistí ar fad sa chuntas fionraí glanta.

De thairbhe cinneadh Rialtais, ghlac an Roinn ceannas as an obair fheabhsúchán ar láithreán Inis Sionnach ó 2012 i leith. Ní heol cén costas a bheidh ar fheabhsúchán na talún ag an láithreán seo amach anseo, ar feitheamh cead pleanála maidir le scéim faoi leith um fheabhsúchán.

Tá a fhios ag an Roinn go bhféadfadh sé nach dtabharfadh an tAE cead i dtaca le héilimh maidir le scéimeanna bunaithe sa cheantar. Toisc go bhfuil an Roinn bainteach i bpróiseas achomharc foirmiúil, tá méid iarbhír nó uainiú iarbhír na ndliteanas féideartha neamhchinnte.

6.6 Deontais un Chabhair Bia

Is é atá sa chlár Domhanda Bia an eagraíocht cúnaimh bhia de chuid na Náisiún Aontaithe agus oibríonn sé ar bhonn ranníocaíochtaí deonacha a ghealltar go neamhrialta. Cuireann an clár cúnamh bia ar fáil do thíortha a bhfuil acu leis, cuidíonn le tionscadail eacnamaíochta agus sóisialta a chur i bhfeidhm agus tugann faoiseamh d'íospartaigh tubaistí nádúrtha agus tubaistí eile. Tá an clár i bhfeidhm in thart ar 80 tír. €9.436 milliún a bhí i rannchuidiú na hÉireann leis an gclár Domhanda Bia i 2013 (2012: €8.436 milliún).

Is é an Coinbhinsiún um Chúnamh Bia an príomhchomhaontú idirnáisiúnta ar sholáthar cúnaimh bhia agus fónann sé mar chód iompair sárchleachtais agus mar ghealltanas bliantúil maidir le cúnamh bia. An clár Domhanda Bia a choimeádann cúnamh arna dheonadh faoin gCoinbhinsiún agus baintear úsáid as chun cúnamh a sholáthar i gcúinsí éigeandála. €1.524 milliún a bhí i rannchuidiú na hÉireann leis an gCoinbhinsiún um Chúnamh Bia i 2013 (2012: €1.524 milliún).

6.7 Íocaíochtaí Ex-Gratia

Rinneadh íocaíochtaí ex-gratia de €1,809,100 le 137 eagraíocht leasa ainmhithe (2012: €1,370,000).

Íocadh €750 le triúr ball foirne i dtaca le costais leighis a bhain le timpistí ag an obair.

Rinneadh íocaíochtaí ex-gratia €2,236 ar fad le 10 n-iarratasóir faoin Scéim um Bainistíocht Dramhaíola Feirme, ar bronnadh deontais orthu ar bhonn céimnithe in 2009-2011, de bhun chinneadh ón Rialtas.

Rinneadh íocaíocht ex-gratia €4,000 le Cathaoirleach na Comhairle Comhairlí um Leas Ainmhithe Feirme.

7. An Ciste Rásaíochta Capall agus Con

Suimeanna na bhfáltas agus na n-íocaíochtaí don tréimhse go 31 Nollaig 2013

	2013	2012
	€000	**€000**
Iarmhéid amhail 1 Eanáir	—	—
Fáltais (focheann A.11)	55,020	56,290
Íocaíochtaí		
Rásaíocht Capall Éireann	(44,016)	(45,032)
Bord na gCon	(11,004)	(11,258)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	—	—

Sceideal na Talún agus Foirgneamh

Maoine	Achar (Heicteáir)
An Cabhán	
Plota foraoise, Dún an Rí	0.3
Tailte, Coláiste Teagasc, Béal Átha Éis	17.0
Corcaigh	
Inis Sionnach (lena n-áirítear droichead agus bóthar rochtana)	45.7
Saotharlann tástála Fola, Bóthar na Modh-Fheirme	—
Déiríochta eolaíocht saotharlainne, Bóthar na Modh-Fheirme	—
Plota foraoise, Baile Átha hÚlla	1.0
Plota foraoise, Bealach Eabhra	1.6
Plota foraoise, An Baile Nua	29.7
Plota foraoise, Droichead na Bandan	1.4
Plota foraoise, Dún ar Aill	1.1
Plota foraoise, Dún Mánmhaí	0.8
Plota foraoise, An Gleann Garbh	5.0
Plota foraoise, Cill an Mhuilinn	0.1
Plota foraoise, Cill Ia	7.0
Plota foraoise, Cill Uird	0.8
Plota foraoise, Cinéal Aodha	5.9
Plota foraoise, Áth Trasna	1.5
Plota foraoise, Rathluirc	1.5
Plota foraoise, Bántír	7.0
Plota foraoise, Dúiche Ealla	6.5
Plota foraoise, Ros Ó gCairbre	11.0
Tailte, Bóthar na Modh-Fheirme	4.0
Saotharlainne tréidliachta Réigiúnach, Bóthar na Modh-Fheirme	—
Dún na nGall	
Plota foraoise, Ard an Rátha	6.5
Plota foraoise, An Damhshraith	107.3
Plota foraoise, Gaoth Beara	1.8
Plota foraoise, Cúil na gCuirridín	0.6
Plota foraoise, Leitir Ceanainn	0.3
Plota foraoise, Loch Gile	13.5
Plota foraoise, Mín an Fhir Rua	1.5
Ionad tástála prátaí, Ráth Bhoth	—
Saotharlann tástála prátaí, Ráth Bhoth	78.0
Baile Átha Cliath	
Plota foraoise, Coill an Chaoich	0.7
Gaillimh	
Plota foraoise, Béal Átha Ghártha	0.5
Plota foraoise, Uachtar Ard	7.0
Tailte, Coláiste Teagasc, Baile Átha an Rí	59.0
Ciarraí	
Plota foraoise, Ceann Mara	0.2
Plota foraoise, Cill Airne	1.0
Plota foraoise, Cill Orglan	148.0

Maoine	Achar (Heicteáir)
Cill Dara	
Plota foraoise, Domhnach Dheá	0.2
Plota foraoise, Baile Átha Í	3.5
Tailte, Bacastúin	113.0
Stacumny Teachín, Bacastúin	—
Ionad Tástála, Bacastúin	—
Cill Chainnigh	
Plota foraoise, Caisleán an Chomair	2.6
Plota foraoise, Cnoc an Tóchair	1.3
Tailte, Coláiste Chill an Dátúnaigh	18.0
Laoise	
Plota foraoise, An Baile Fionn	2.2
Plota foraoise, Darú	2.2
Liatroim	
Plota foraoise, Gleann Fearna	11.0
Luimneach	
Plota foraoise, Béal an Átha	2.7
Plota foraoise, Faing	1.8
Plota foraoise, Áth Dara	3.0
Plota foraoise, Cill Fhíonáin	9.9
An Longfort	
Plota foraoise, Gránard	0.7
Maigh Eo	
Plota foraoise, Béal Easa	3.0
Uíbh Fhailí	
Plota foraoise, Tulach Mhór	2.5
Ros Comáin	
Plota foraoise, Loch Cé	32.0
Sligeach	
Plota foraoise, Béal Trá	141.0
Plota foraoise, Baile Hamaltúin	2.0
Plota foraoise, Binn Ghulbain	4.4
Plota foraoise, Cúil Mhuine	1.3
Tiobraid Árann	
Plota foraoise, An Chloichín	1.3
Plota foraoise, Cluain Meala	3.2
Plota foraoise, Cill Síoláin	1.9
Plota foraoise, Neir	2.8
Plota foraoise, Crois na Rae	0.5
Plota foraoise, Carraig na Siúire	4.0
Port Láirge	
Plota foraoise, An Currach Mór	0.6
Plota foraoise, Coill Mhic Thomáisín	17.5
An Iarmhí	
Plota foraoise, Loch Ainninn	14.5
Plota foraoise, Baile na gCros	1.0
Loch Garman	
Plota foraoise, Guaire	11.1
Plota foraoise, Killane	0.4
Plota foraoise, Fotharta	15.3

Maoine	Achar (Heicteáir)
Cill Mhantáin	
Plota foraoise, Ballinahinch	60.7
Plota foraoise, Áth na Sceire	4.0
Plota foraoise, Achadh Mhéanach	0.2
Plota foraoise, Abhainn Mhór	1.0
Plota foraoise, Gleann Dá Loch	7.6
Plota foraoise, Gleann Ó Máil	6.1
Plota foraoise, Teach Sagard	1.4
Plota foraoise, Shelton	0.4
Plota foraoise, An Coireán	59.0

Ina theannta sin, tá talamh agus foirgnimh ag sé ionad cuain iascaigh dílsithe don Aire. Tugtar cuntas ar leithligh orthu sa chuntas Ciste Cuain Iascaigh.

Bhí 11 heicteár de thalamh talmhaíochta agus 569 heicteár de thalamh neamh-talmhaíochta ar lámh ag an Aire, ina chomharba ar Choimisiún Talún na hÉireann amhail an 31 Nollaig 2013.

Faoi ghníomhas baránta arna fheidhmiú ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, rinneadh an mhaoin ar a dtugtar Inis Sionnach (lena n-áirítear droichead agus bóthar rochtana) a dhílsiú san Aire Airgeadais an 14 Deireadh Fómhair 2013. Ina dhiaidh sin, ar an lá céanna, aistríodh an úinéireacht chuig an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara ar feadh thréimhse an tionscadail um fheabhsúchán arna fhaomhadh ag an Rialtais i dtaca leis le hiar-láithreán ISPAT/Ghabháltais Chruach na hÉireann Teoranta ar Inis Sionnach.